

ÜLESTÕUSMISPÜHA AD 2020
Hs 37:1–14 (1Kr 15:12–22; Jh 20:1–10)

1 ISSANDA käsi tuli mu peale; ja ISSAND viis mind Vaimus välja ning pani mu maha keset orgu – ja see oli täis luid.

2 Siis Ta viis mu neist ümbertringi mööda, ja vaata, neid oli oru põhjas väga palju, ja vaata, need olid väga kuivanud.

3 Ja Ta küsis minult: «Inimesepoeg, kas need luud peaksid saama elavaks?» Aga mina vastasin: «Issand JUMAL, seda tead Sina!»

4 Siis Ta ütles mulle: «Kuuluta prohvetlikult nendele luudele ja ütle neile: Kuivanud luud, kuulge ISSANDA sõna!

5 Nõnda ütleb Issand JUMAL nendele luudele: Vaata, ma toon teie sisse vaimu ja te saate elavaks.

6 Ja ma panen teie külge kõõlused, kasvatan teie peale liha, katan teid nahaga ja annan teie sisse vaimu, ja te saate elavaks. Ja te saate tunda, et mina olen ISSAND.»

7 Ja ma kuulutasin prohvetlikult, nagu mind kästi. Ja kui ma kuulutasin, siis kostis hääl, ja vaata, midagi krabises. Luud lähenesid üksteisele, iga luu oma luule.

8 Ja ma vaatasin, ja ennäe, neile tulid kõõlused ja kasvas liha, ja nahk kattis neid pealtpoolt; aga vaimu nende sees ei olnud.

9 Siis Ta ütles mulle: «Kuuluta vaimule, kuuluta, inimesepoeg, ja ütle vaimule: Nõnda ütleb Issand JUMAL: Vaim, tule nelja tuule poolt ja puhu neisse tapetuusse, et nad saaksid elavaks!»

10 Ja ma kuulutasin, nagu ta mind käskis; ja neisse tuli vaim ja nad said elavaks ning tõusid jalgadele – päratu suur vägi.

11 Ja Ta ütles mulle: «Inimesepoeg, need luud on kogu Iisraeli sugu. Vaata, nad ütlevad: Meie luud on kuivanud, meie lootus on kadunud, me oleme nagu ära lõigatud.

12 Seepärast kuuluta prohvetlikult ja ütle neile: Nõnda ütleb Issand JUMAL: Vaata, ma avan teie hauad ja toon teid, oma rahva, teie haudadest välja ja viin teid Iisraeli maale.

13 Ja te saate tunda, et mina olen ISSAND, kui ma avan teie hauad ja toon teid, oma rahva, teie haudadest välja.

14 Ja ma annan teie sisse oma Vaimu, et te saaksite elavaks, ja ma asetan teid teie oma maale; ja te saate tunda, et mina, ISSAND, olen rääkinud ja teen seda, ütleb ISSAND.»

Sissejuhatus

Hesekieli raamat on heebrea piiblis Jesaja ja Jeremija järel kolmas nn hilistest prohvetitest, kristlikus traditsioonis nimetatakse Hesekieli ka üheks «suurtest prohvetitest» – termin, mida kasutatakse vastandina kaheteistkümnele «väiksele prohvetile»¹.

Hs 1:3 järgi on raamatu autoriks (ja/või peategelaseks²) preester Hesekiel, Buusi poeg, kelle Issanda sõna saab kätte «kaldealaste maal, Kebari jõe ääres». Nimi **לְקִיָּאֵל** tuleneb sõnadest **קִיָּאֵל** – «kinnitama», «tugevaks tegema» – ja **לְאֵל** – «Jumal» – ning tähendab «[see, keda] Jumal kinnitab» või «[see, kelle] Jumal teeb tugevaks».

Hesekieli raamatu tegevus jääb Paabeli vangipõlve aega. Hs 1:1j ütleb prohveti esimese nägemuse ajahetke täpsustades, et tegemist oli neljanda kuu viienda päevaga «kuningas Joojakini vangiviimise viiendal aastal», s.t 592. aasta kesksuvega eKr. Kuna sealsamas öeldakse, et see juhtus «kolmekümnendal aastal», võib arvata, et Hesekiel oli sündinud aasta 622 paiku eKr.

Tõenäoliselt elas Hesekiel koos oma naisega Kebari jõe ääres Tel-Abibis (vrd Hs 3:15), mille täpne asukoht ei ole teada. Paljud uurijad arvavad, et see võib olla tänapäeva Nippur, mis asub sadakond kilomeetrit kunagisest Babülonist kagu suunas.

Esimese viie aasta jooksul keskendus Hesekieli sõnum Jeruusalemma ja templi hävingu kuulutamisele, kokku hõlmas tema prohvetlik tegevus umbes kaks aastakümnet. Hesekieli raamat jaguneb laias laastus kolmeks osaks: peatükid 1–24 käsitlevad kohtumõistmist Iisraeli üle, peatükid 25–32 kohtumõistmist paganarahvaste üle ning peatükid 33–48 tulevikutõotusi.

Hesekieli raamatus on mitmeid väga piltlikke nägemuste kirjeldusi (näiteks Jumala auhiilgusest kohe raamatu alguses), samuti peab prohvet kuulutama mitte ainult sõnadega, vaid ka omaenda isiku ja näitliku tegevuse varal. Jumala kohtu ja karistuse põhjuseks on Jeruusalemmas, iseäranis pühakojas tehtud häbiteod ja truudusetus oma Issandale, ning suurimaks karistuseks ei ole mitte linna piiramine, langemine ja purustamine, vaid Issanda auhiilguse lahkumine templist (Hs 10). Sellega seondub ka kõige rängem näitlik prohvetisõnum, mille Hesekiel peab oma rahvale edastama: tema naine sureb ning see on märgiks, et Jumal hülgab oma pühamu, nii nagu Tema rahvas on Tema pühamut teotanud.

---

¹ «Suurte prohvetite» hulka kuuluvad kristliku traditsiooni järgi Jesaja, Jeremija, Nutulaulude, Baaruki, Hesekieli ja Taanieli raamat. Juudi traditsioonis paigutatakse neist prohvetite hulka üksnes Jesaja, Jeremija ja Hesekieli raamat.

² Heebrea traditsiooni järgi ei pannud Hesekiel oma nägemusi ega prohvetikuulutusi ise kirja. (Babüloonia Talmud, Baba Bathra 15a)

Hesekiel kuulutab ette ka juutide viimist pagendusse ning satub seetõttu vastuollu valeprohvetitega, kes ei nõustu temaga. Tõelise prohveti vastutust võrreldakse Hesekieli raamatus linnavahi omaga: tema ülesanne on kutsuda ülekohtust pöördumisele ja kinnitada õiget, et nii üks kui teine võiksid pääseda ja jääda elama.

Kuigi Jumal kasutab Iisraeli karistamiseks paganarahvaid, ei käi nendegi käsi paremini: ka neid nuheldakse ja nad peavad hävima, hoolimata sellest, kui suur, kõrge, auline ja vägev keegi neist on olnud.

Alates Hesekieli raamatu 33. peatükist prohveti sõnum mõnevõrra muutub. Toon on endiselt tõsine, rahvale tuletatakse meelde tema ülekohtu, jumalatust ja rüvedust ning eriliselt sõideldakse iisraeli nurjatuid karjaseid, s.t rahva vastutustundetuid, hoolimatuid ja omakasupüüdlikke poliitilisi ja usulisi juhte, kuid selle karmi kuulutusega kaasnevad tulevikutootused. Jumal puhastab oma rahvast, äratas ta justkui surnuist, ühendab koguni taas Juuda ja Iisraeli, laseb uuesti püstitada pühakoja ning Tema auhiilgus naaseb templisse ja täidab selle. Kogu maa ehitatakse jälle üles ja templist lähtuv eluandva veega jõgi täidab kogu maa küllusliku ja tervendava viljaga.

Hesekieli raamatu 36. peatüki keskmes seisab Jumala töötus halastada oma rahva peale, keda Ta on tema rüveduse pärast karistanud, ning uuendada nii rahva süda kui oma leping temaga: «Ma piserdan teie peale puhast vett, et te saaksite puhtaks; kõigist teie rüvedusist ja kõigist teie ebajumalaist ma puhastan teid. Ja ma annan teile uue südame ja panen teie sisse uue vaimu. Ma kõrvaldan teie ihust kivise südame ja annan teile lihase südame. Ma panen teie sisse oma Vaimu ja teen, et te käite mu määruste järgi ja peate mu seadusi ning täidate neid.» (Hs 36:25–27)

Järgmise, 37. peatüki esimeses pooles esitatud nägemust orutäie surnuluude taas elavaks saamisest tuleb mõista osana sellest samast töötusest: kuigi häving tundub olevat lõplik ning Iisraeli tulevik täiesti lootusetu – sama lootusetu, nagu nende tulevik, kes on ammu surnud, kellest pole jäänud muud kui haudades kuivavad luud –, annab Jumal oma rahvale uue lootuse ning viib ta tagasi Töötatud Maale.

Veelgi enam: Jumal ei anna oma rahvale mitte ainult uut eluvaimu, vaid paneb Iisraeli lastesse oma Vaimu, et nii taastatud – ja taas ühendatud – Iisrael kui ka kõik paganad tunneksid, et Tema on Issand, kes oma rahvast päästab ja pühitseb.

Keelelisi märkuseid

Issanda käsi – יְהוָה – sõna יָד – «käsi» – tähistab ülekantult ka väge, jõudu, tugevust. Sõna «Issand» asemel kasutatakse siin ja järgnevatel salmides enamasti Jumala nime יְהוָה .

Tuli mu peale – הִתָּה עָלַי – sõna הִתָּה tähendab eeskätt «olema», «saama», ka «sündima/aset leidma».

Issand viis mind vaimus välja – וַיּוֹצֵאֵנִי בְרוּחַ יְהוָה – õigem oleks tõlkida «ja Ta³ viis mind Issanda Vaimus⁴ välja».

Ning pani mu maha – וַיְנַחֵנִי – sõna נָחַח tähendab «maha panema», «puhkama panema», ka «[maha] jätma».

Orgu – הַבְּקָעָה – sõna בְּקָעָה – «org», «tasandik» – tuleneb verbist בָּקַע – «lõhestama», «eraldama», «läbi/lahti murdma».

See oli täis – וְהָיָא מְלֵאָה – sõna מָלָא tuleneb verbist מָלַא – «täitma», «täituma», «täis olema».⁵

Luid – עֲצָמוֹת – sõna עָצַם – «luu» – tuleneb verbist עָצַם – «tugev olema», «kõva olema» – ning tähistab muuhulgas ka «asja iseeneses»⁶.

Siis Ta viis mu neist ümbertringi mööda – וְהֶעֱבִירַנִי עֲלֵיהֶם סָבִיב סָבִיב – võiks tõlkida ka «pani mind ringiratast nende ümber käima».⁷

Oru põhjas – עַל־פְּנֵי הַבְּקָעָה – sõna-sõnalt «oru palgeil».

Kuivanud – יְבֹשׁוֹת – sõna יָבַשׁ tähendab «kuivanud», «närbunud».

Inimesepoeg – בְּרִאָדָם – võiks tõlkida ka kõnekaid mõtteseoseid loovalt «Aadama poeg».

Peaksid saada elavaks – הִתְחַיֶּינָה – sõna חָיָה – tähendab «elama», «ellu jääma», «elustuma». Võiks tõlkida ka «...võiksid [veel/jälle] elada».

Seda tead Sina – אַתָּה יָדָעְתָּ – võiks tõlkida ka «see on Sinu teada» või «see on Sinu öelda (s.t otsustada, määrata)».

³ Siinkohal ei ole tegutsejana mõeldud mitte Issanda kätt (sõna יָד – «käsi» – on naissoost), vaid Issandat ennast, kuna tegusõna יָצָא – «välja viima» – on siin meesoo vormis.

⁴ Väljend וַיּוֹצֵאֵנִי בְרוּחַ יְהוָה – «JHWH Vaim» – esineb Hesekieli raamatus vaid veel Hs 11:5.

⁵ Niisiis ei ole tegemist vaid oruga, kus on pelgalt palju luid, vaid oruga, mis on [ääreni] luudega täidetud.

⁶ Vrd nt 2Ms 24:10: וַיִּכְעַצְמוּ הַשָּׁמַיִם – «...otsekui taevas ise».

⁷ Siinkohal tasub meenutada Hesekieli kui preestri kohta käivat keeldu surnutega kokku puutuda, et end seeläbi mitte roojastada (3Ms 21:11). Vrd ka Hs 39:12–16.

Kuuluta prohvetlikult – הַנְּבִיאָה – sõna נְבִיאָה – «prohvetlikult kõnelema» – üheks kaastähenduseks on ülevoolav pulbitsemine või väljavalamine.⁸

Issanda sõna – דְּבַר־יְהוָה – sõna דְּבַר tuleneb verbist דָּבַר – «kõnelema», «rääkima» – ning tähendab korrastatud, mõtestatud ja ka loovat kõnet (sõna), mis ei pruugi mitte ainult tähistada, vaid ka põhjustab seda, millest kõneldakse, s.t selles väljendub ja teostub [Jumala] vägi. Kui tegemist on «Issanda (יהוה) sõnaga», siis on tegemist kas ilmutusega Temast või koguni Tema eneseilmutusega.⁹

Ma toon teie sisse vaimu – אֲנִי מְבִיא בְּכֶם רוּחַ – võiks tõlkida ka «Mina ise olen see, kes paneb vaimu teie sisse tulema».¹⁰

Ja te saate elavaks – וַחַיֵּיתֶם – «ja te saate elama».

Ja vaata, midagi krabises – וַהֲנֶהֱרַעַשׁ – sõna רָעַשׁ tähendab «vabin», «värin».¹¹

Kuuluta vaimule... Vaim, tule nelja tuule poolt – הַנְּבִיא אֶל־הַרוּחַ ... מְאַרְבַּע רוּחוֹת בְּאֵי – הַנְּבִיא אֶל־הַרוּחַ – sõna רוּחַ tähendab nii «vaim» kui «tuul», niisiis on siin tegemist kõneka sõnademänguga: «...tule, tuul, nelja tuule poolt...»¹²

Ja puhu – וּפְחִי – sama sõna נָפַח – «puhuma» – kasutatakse ka nt 1Ms 2:7: «Ja Issand Jumal... puhus tema ninasse eluhinguse».

Ning tõusid jalgadele – וַיַּעֲמֵדוּ עַל־רַגְלֵיהֶם – võiks tõlkida ka «ja nad seisid omil jalul».

Vägi – sõna חֵיל tähistab nii sõjaväge kui ka vägevust, suurt jõudu.

Kogu Iisraeli sugu – כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל – sõna בַּיִת tähendab nii «maja» või «koda» kui ka «majapidamine», «kodakondsed», «sugu[võsa]».¹³

⁸ Niisiis on prohvetlik kõnelemine teatavas mõttes [inimlikult] kontrollimatu, see ei allu prohveti enda tahtele, vaid pulbitseb või purskub temast nagu vesi allikast.

⁹ Väljendit דְּבַר־יְהוָה võib pidada ka teatavaks prohvetlikku ilmutust tähistavaks «tehniliseks terminiks».

¹⁰ Heebrea keeles kasutatakse isikulisi asesõnu sageli (nagu siin אֲנִי) kõneleja või kõnetatava eriliselt rõhutatud esiletoomiseks.

¹¹ Näiteks 1Kn 19:11 «maavärisemine». Georg Mülleri jutlustes on selle koha tõlge «...ninck katze, syß mürrisis sæl».

¹² Sõna רוּחַ kasutatakse ka inimese eluvaimu tähistamiseks (nt Kg 12:7).

¹³ Eestikeelsetes piiblitõlgetes kasutatakse sõna «sugu» vahetevahel ka sõna זָרַע – «seeme» – vastena.

Meie lootus – תִּקְוַתֵּנוּ – sõna תִּקְוָה tuleneb verbist קָוָה – «lootma», «ootama», aga ka «[kõvasti kinni] siduma», «[tugevasti ühte] köitma» – ning selle üheks tähenduseks lootuse kõrval on ka «köis».¹⁴

Kadunud – וְאֶבְדָּה – sõna אָבַד tähendab «hävima», «olemast lakkama».¹⁵

Me oleme nagu ära lõigatud – נִגְזְרֵנוּ לָנוּ – sõna גָּזַר tähistab näiteks puude maha lõikamist, aga ka kellegi-millegi alla neelamist.¹⁶

Oma rahva – עַמִּי – väljend «minu rahvas» viitab Jumala lepingule Iisraeliga.

Iisraeli maale – אֶל־אֲדָמַת יִשְׂרָאֵל – kuigi sõnad אֲדָמָה ja אֶרֶץ on suurel määral sünonüümid, võib mullale viitav אֲדָמָה olla siinkohal mõeldud ka teatava kontrastina samuti maapõues olevaile haudadele: «...võtan teid võõramaa hauamullast ja istutan Iisraeli mulda».

Ja ma asetan – וְהִנַּחֲתִי – sõna יָנַח tähendab «puhkama», «paigale jääma», «puhkama panema», «asetama», «jätma», «laskma (lubama)».¹⁷

Ütleb Issand – נֹאמַר יְהוָה – sõna נָאֵם tähendab «kuulutus», «deklaratsioon», «[prohvetlik] ilmutus».¹⁸

Sisuline analüüs

Nägemus elavaks saavatest surnuluudest Hs 37:1–14 järgneb Hesekeeli 36. peatükis seisvale Jumala töotusele Iisraeli rahvas puhastada ja uuendada ning oma maale tagasi viia koos sellega kaasneva tulevikuvisioniga kogu maa taastamisest varasemast märksa rikkama ja külluslikumana, kusjuures kogu elu saab olema justkui üks võrratu pühadeaeg: «Nõnda palju nagu on pühitsetud lambaid, nõnda nagu Jeruusalemm oma seatud pühadel on täis lambakarju, nõnda on varemeis linnad täis inimkarju. Ja nad saavad tunda, et mina olen Issand.» (Hs 36:38)

¹⁴ Niisiis on lootus midagi, mis meid koos hoiab või millest meie kinni (ennast pinnal) hoiame.

¹⁵ S.t seda ei ole võimalik üles leida, see pole mitte lihtsalt kaotsi läinud, vaid seda enam polegi. Vrd 1739. aasta tõlkega: «...meie otus on hukkas» ja 1939. aasta Suure Piibliga: «...meie lootus on hävinenud».

¹⁶ 1939. aasta Suures Piiblis: «...meiega on lugu otsas».

¹⁷ Niisiis võiks seda mõista ka töotusena «...lasen rahus elada» või nagu 1939. aasta Suures Piiblis: «...ja panen teid hingama teie maale».

¹⁸ Tegemist on justkui liturgilise lõpuvormeliga, nagu nt 1739. aasta piiblitõlkes: «...se on Jehowa saña».

Kuna see tõotus on antud üsna Paabeli vangipõlve algusaastail, ei pruugi see kaunist kõlast hoolimata mõjuda kuigi lootusrikkana. Pigem vastupidi: see on justkui pilge, sest Iisrael tunneb ennast justkui kuivanud luudena, mis on elust ära lõigatud, millega on «lugu otsas» ning mis on minetanud igasuguse tulevikulootuse (vrd Hs 37:11).

Just sellisena Issand prohvetile oma rahvast näitabki: oruna või [piiritu] tasandikuna, mis on kaetud või koguni ääreni täidetud surnuluudega – väga kuivanud luudega, milles mitte keegi ei suuda näha vähimatki seost eluga. Jumal laseb Hesekielil ringiratast ümber nende luude käia¹⁹ – see mõjub justkui sundimisena, mille eesmärgiks on, et tegelikkus prohvetile kogu oma õuduses kohale jõuaks (meenutagem, et Hesekiel on preester, kes ei tohi oma ameti tõttu surnutega kokku puutuda, et ennast mitte roojastada – see keeld on 3Ms 21:11 järgi nii range, et erandit ei tehta isegi preestri enda ema ega isa surma puhul).

Viimaks küsib Jumal Hesekielilt – otsekui pilgates: «Sina, Aadama poeg, ütle mulle, kas need kuivanud surnuluud peaksid veel elavaks saama?» Kui mõtleme järgnevale kirjeldusele sellest, kuidas Jumal laseb luude külge tulla kõõlused ja kasvada liha ning katta nad pealtpoolt nahaga, ent eluvaimu nendesse ikkagi ei tule, siis on ühelt poolt ilmsed paralleelid inimese – Aadama – loomisega (1Ms 2:7), teisalt aga on tegemist järjekordse piltliku õppetunniga: isegi kui need, kellest on jäänud vaid kuivanud luud, välispidiselt taastada, ei ole sest miskit kasu, kui nende sees pole eluvaimu. Elu võib aga anda üksnes Jumal – ja seda Hesekiel Issandale vastates tõdebki: «Issand Jumal, seda tead [vaid] Sina!»

Kas prohvetil on siin rohkem jõudu lootuseks kui Iisraelil? Seda me tea, kuid me teame, et Issand ei piirdunud surnute välise taastamisega, vaid elustas nad ka seesmiselt: «Vaata, ma toon teie sisse vaimu ja te saate elavaks.» (Hs 37:5) Hesekiel ise peab Jumala Vaimu – või «tuule nelja tuule poolt» – tapetuusse kutsuma, ja näeb, et nad saavadki elavaks: neid on päratu suur vägi ning nad suudavad taas omil jalul seista.

Seda nägemust ei ole keeruline lahti mõtestada, kuna Jumal ise seletab selle tähenduse prohvetile: Ta annab oma rahvale uue elujõu, toob nad välja vangipõlve-hauast ning viib tagasi nende oma omale maale, istutades nad sinna otsekui viljakasse mulda ja lubades neil seal rahu elada. Kusjuures Ta ei tee seda mitte üksnes väliselt, vaid muudab Iisraeli ka seesmiselt, kinkides talle uue elu. See tähendab, et nendes tõotustes peitub samal ajal ka teatav hoiatav meeldetuletus: sellistena, nagu te olete olnud ja omaenda hooleks jäetuna jätkaksite, ei ole te muud kui kuivanud surnuluud, isegi kui teid kaetaks liha ja nahaga; üksnes Issanda Vaim võib teid tõeliselt elavaks teha.²⁰

---

¹⁹ Originaalis kasutatakse siin kordust קָבַיב קָבַיב – «ringi [ja] ringi».

²⁰ Vrd Jh 3:6j: Lihast sündinu on liha, ja Vaimust sündinu on vaim. Ära imesta, et ma sulle ütlen: Te peate sündima ült!

Jutluseks

Hesekieli 37:1–14 loetakse läänikiriku traditsioonilisel Ülestõusmispüha eelõhtu jumalateenistusel seitsmenda ning Nelipüha eelõhtul kuuenda prohvetikuulutusena. Kui esimesel puhul on rõhk peaaegselt ühelt poolt ristimisel ja selles osasaadaval Kristuse ülestõusmisel ning teisalt surnute ülestõusmisel viimsel päeval, siis teisel puhul toonitatakse lugemisele järgnevas palves osasaamist Jumala Vaimu armuhingusest ja juhtimisest.

Luterlikus traditsioonis on seda teksti loetud Vaikse Laupäeva sõnajumalateenistusel (sarnaselt traditsioonilise Ülestõusmispüha eelõhtuga) või ka esimesel pühapäeval pärast Ülestõusmispüha. Esimesel puhul on ilmselgelt keskmes Kristuse (ja Tema lunastatute) surnuist ülestõusmine, teisel puhul uuestisündimine ristimises.

EELK jumalateenistuste käsiraamatu järgi loetakse Hesekieli 37:1–14 Ülestõusmisöö jumalateenistuse seitsmenda pühakirjalugemisenä ning see on ka Ülestõusmispüha 2. lugemisaasta alternatiivne Vana Testamendi lugemine kõigiks kolmeks lugemisaastaks esimese variandina antud Hoosea 6:1–3 kõrval.

Läänikiriku traditsioonilises liturgias kuulub viimati nimetatud Suurel Reedel loetavate tekstide hulka ning seda mõistetakse mitte üksnes Kristuse ristisurma ja kolmandal päeval surnuist üles tõusmise ettekuulutusena («Tema teeb meid elavaks kahe päevaga, kolmandal päeval aitab Ta meid üles...»), vaid ka üleskutsena sügavaks meelesparanduseks Kristuse risti all, mis toob Jumala rahvale pääsemise ja paranemise («Tulge, pöörduge Issanda poole, sest Tema on meid murdnud ja Tema parandab meid; Tema on meid löönud ja Tema seob meid!»).

EELK lugemiskava 2. lugemisaasta Epistlik on lõik apostel Pauluse selgitusest surnute ülestõusmise kohta (1Kr 15:12–22) ning Evangeeliumiks (Jh 20:1–10) Jeesuse tühja haua leidmine esmalt Maarja Magdaleena ja seejärel kahe Tema jüngri, Peetruse ja Johannese poolt.

Vana Testamendi lugemine aitab keskenduda Kristuse ülestõusmisest osasaamise tähendusele nii uue elu algusena Jumala lapsena siin maailmas kui surnute ülestõusmisele viimsel päeval. Nagu Iisraeli rahvas oli oma patu ja Jumalast taganemise tõttu viidud Paabeli vangipõlve ning seeläbi justkui «elust ära lõigatud», surnud ja igasuguse lootuse kaotanud, nii on lugu kogu langenud inimkonnaga. Me oleme patu, surma ja kurja orjad ega või omast jõust pääseda – isegi siis mitte, kui meil ka õnnestuks kuidagi väliselt tõusta, oma kuivanud luudele liha kasvatada ja nahk peale tõmmata, s.t teeselda, et me elame, kuigi tegelikult oleme surnud.

Me võime ennast rajada üksnes Jumala armule ning meie ainus tõeline lootus on meie eest surnud ja surnuist üles tõusnud Kristuses: «Kui aga Kristust ei ole üles äratatud, siis on teie usk tühine, siis te olete alles oma pattudes.» (1Kr 15:17)

Jumal töötab Iisraeli surnud oma Vaimu läbi elustada ja uuendada: «Ma annan teie sisse oma Vaimu, et te saaksite elavaks.» (Hs 37:14). Kristlaste jaoks on siin ilmselge paralleel näiteks järgmiste apostel Pauluse sõnadega: «Kui aga Kristus on teie sees, siis on ihu küll patu tõttu surnud, aga Vaim on õiguse tõttu elu. Kui nüüd teis elab selle Vaim, kes Jeesuse surnuist üles äratas, siis see, kes Kristuse surnuist üles äratas, teeb ka teie surelikud ihud elavaks oma Vaimu läbi, kes teis elab.» (Rm 8:10j)

Johannese 20:1–10 lisab huvitava aktsendi: kuigi see evangeeliumilõik nimetab eelviimases salmis Jeesuse ülestõusmist, ei kohtu ei Maarja Magdaleena ega Jeesuse jüngrid veel Ülestõusnuga – nad leiavad üksnes tühja haua. Ehkki tühi haud tähistab kristlikus sümboolikas just Kristuse ülestõusmist, näeme, et see üksi ei kuivata veel Maarja pisaraid ega taasta täielikult Peetruse ja Johannesegi usku: vaja on kohtumist elava Issanda endaga.

Nii ei ole ka kristliku usu keskpunktis seisev surnute ülestõusmine mitte pelgalt haua tühjaks jätmise ega praeguse elu lõputu jätkumine, vaid midagi täiesti uut. See peab olema midagi täiesti uut või seda ei ole üldse. See täiesti uus tähendab uueks saamist Kristuses – prohvet Heseieli sõnadega väljendudes selles, et Jumal ise paneb meie sisse oma Vaimu, et saaksime tõeliselt elavaks.

Jutluse võib üles ehitada näiteks järgmiste punktidenä:

1. Kristuse surma ja ülestõusmist tähistades peame pidama meeles, Ta on surnud sellepärast, et meie oleme surnud – oma pattudes, oma jumalatuses, oma tahtes olla midagi ise ilma oma Loojata, oma eluandjata.
2. Kristus on andnud ennast lõpuni nii selleks, et kinnitada oma solidaarsust meiega, kui ka selleks, et meie pattu, meie Jumalast lahusolekut enda peale võttes meie patud lunastada ja meid Jumalaga lepitada.
3. Kristuse ülestõusmine kinnitab Tema meeleva nää elu kui surma Issandana. Ta tahab, et meil oleks osa Tema surmast ja ülestõusmisest – pühas ristimises me oleme selle osaliseks saanud. See peab tähendama aga ka endise, jumalatu elu täielikku seljataha jätmist ning käimist uues elus Kristuses. Lutheri sõnadega: «See tähendab, et vana Adam koos kõigi pattude ja kurjade himudega tuleb meis igapäevase patukahetsuse ja meelearanduse läbi ära uputada ning surmata ja et iga päev peab veest välja tulema ja üles tõusma uus inimene, kes elaks õiguses ja puhtuses Jumala ees.»